

Beste kandidaat-mandataris voor de gemeente Aartselaar,

Gezonde lucht, proper water, een leefbare omgeving en voldoende natuur in de buurt. Zelfs in het dichtbevolkte Vlaanderen hoeft dit geen utopie te zijn, maar zijn het basisbehoeften en basisrechten van elke inwoner.

Gemeenten hebben daarbij een grote verantwoordelijkheid. Zelfs met beperkte middelen, kan op lokaal niveau veel gebeuren voor een beter milieu en een sterkere natuur. Wij roepen op voor meer lokale bestuurskwaliteit en meer lokale leefkwaliteit.

De Aartselaarse afdelingen van VMPA, Natuurpunt en VELT vragen dat u de volgende zes jaar mee aan de kar duwt voor een lokaal beleid dat durft te kiezen voor leefkwaliteit op korte en lange termijn: een beleid dat zorgt voor zuiver water, gifvrije tuinen en plantsoenen, zachte mobiliteit, natuur dicht bij huis, en afstand neemt van verspillend energie- en grondstoffenverbruik en onnodig ruimtebeslag.

In deze korte memo schuiven we enkele aandachtspunten naar voor. Het zijn stuk voor stuk uitdagingen waarbij de gemeente het verschil kan maken. We hopen dat u er in onze gemeente iets mee doet. We voegen eveneens een uitgebreider memorandum toe met inspirerende ideeën en goede voorbeelden voor een duurzaam lokaal milieubeleid.

Weet dat u er bij het verwezenlijken van het lokaal milieubeleid niet alleen voor staat. De plaatselijke kernen van Natuurpunt, VMPA en Velt staan klaar om samen met u – in tandem – werk te maken van een kwaliteitsvol lokaal natuur- en milieubeleid. Wij roepen u dan ook op om na de gemeenteraadsverkiezingen een duurzaam lokaal natuur – en milieucontract met ons en de inwoners aan te gaan.

Met vriendelijke groeten,

VMPA
Johan Herreman

Natuurpunt
Luk Smets

VELT
Nestor Janssens

Memorandum gemeenteraadsverkiezingen 8 oktober 2006

Een samenwerkende gemeente

Burgers en verenigingen zijn het menselijk kapitaal van een gemeente. Het loont om hen in een vroeg stadium te betrekken bij het beleid. Door medeverantwoordelijkheid te geven aan bewoners krijgt de lokale dynamiek een kans en wordt "verz(e)uring" tegengegaan. Bewoners kunnen bijvoorbeeld buurtparken beheren of samen energie sparen, een lokale natuurvereniging kan gemeentegrond beheren. De gemeente moet een proactief beleid voeren om de inbreng van de burgers en verenigingen aan te moedigen. Mineraad en Gecoro dienen actief betrokken te worden bij de betreffende deelgebieden van het beleid. Samenwerken in het beleid betekent niet dat beleidsmakers niet meer hoeven te beslissen. Na een open maatschappelijk debat volgt een doortastende politieke beslissing.

Op vlak van samenwerking met natuurverenigingen kent Aartselaar mooie initiatieven: de logistieke ondersteuning bij acties als "Behaag..natuurlijk", de jaarlijkse paddenoverzet in de Groenenhoek en het beheer van de bufferzone Oeyvaersbosch illustreren dat goede samenwerking lonend is. Deze initiatieven dienen dan ook verder ondersteund en uitgebreid te worden. De compostmeesterwerking heeft momenteel vooral behoefte aan erkenning en stimulatie.

Een voorbeeldige gemeente

Bij het uitstippelen van het beleid, en bij de dagelijkse werking moeten gemeenten voortdurend aandacht hebben voor hun voorbeeldrol. Als lokale besturen komen zij het meest in aanraking met de burger. Wat zij doen en hoe zij werken, wordt gezien. Hoe kunnen mensen overtuigd worden om afval te voorkomen, het gebruik van pesticiden stop te zetten of duurzaam te bouwen als de gemeente dat niet zelf doet ?

Het consumptiepatroon van gemeenten heeft trouwens niet alleen een voorbeeldwaarde. Lokale overheden zijn een kleine, maar belangrijke speler op de markt. Als zij consequent kiezen voor ecologisch verantwoorde technieken en processen kan dit een grote stimulans betekenen voor de tewerkstelling in ondernemingen die hierop inspelen.

De gemeente moet investeren in een goedwerkende milieudienst. De aanwerving van een duurzaamheidsambtenaar is een minimumvereiste voor een gemeente die het milieubeleid serieus neemt. Het ondertekenen van de Samenwerkingsovereenkomst maakt recuperatie van een deel van de loonkost mogelijk. Dit samenwerkingsakkoord garandeert ook dat het milieubeleid van onze gemeente dit van de hogere overheid aanvult en ondersteunt en compatibel is met dat van de buurgemeenten. Het zou mogelijkheden scheppen ter uitvoering van acties uit het gemeentelijk milieubeleidsplan, die nu dode letter blijven wegens gebrek aan middelen (bijvoorbeeld Met belgerinkel naar de winkel) .

Zuiver water

Het afvalwater dat wel het zuiveringsstation haalt, is vermengd met (proper) regen- en grondwater. Dat bemoeilijkt de zuivering. Bovendien komt bij elke stortbui ongezuiverd water en slib via overstorten in de beken terecht. De enige oplossing is afkoppelen en aansluiten !

De gemeente moet zich ertoe verbinden om bij nieuwe en ook bij het vernieuwen van rioleringen een gescheiden afvoersysteem voor regenwater en afvalwater te voorzien. Regenwater hoort thuis in grachten. Grote verharde oppervlaktes, drainages, beken en grachten mogen niet afwateren in het rioleringsnet. Ook bij de gezinnen moet het regenwater afgekoppeld worden naar een regenput of naar een tuin. De gemeente moet dergelijke afkoppeling bevorderen, zowel via bewustmaken, via subsidies als via het opleggen van verplichtingen. Het vuile afvalwater moet effectief gezuiverd worden. De gemeente zorgt ook voor controle op de aansluiting van de burger op het netwerk.

Grachten hebben een natuurlijk zuiveringsvermogen. Deze mag niet aangetast worden door ondoordachte betonningen of overwelvingen. Het is tijd om de talrijke studies mbt in richting van waterlopen en integraal waterbeheer om te zetten naar concrete acties op het terrein. Het subsidiëren van groendaken zou hier een voorbeeld van kunnen zijn.

Groene energie

Het klimaat verandert, de olieprijsen blijven stijgen en de klassieke brandstofvoorraden raken langzaam op. Tijd om het energiebeleid over een andere boeg te gooien. Stap één is zo weinig mogelijk energie gebruiken. Stap twee is zoveel mogelijk hernieuwbare energie opwekken. De eerste stap dringt meer en meer door op allerlei beleidsniveaus. Daarom vinden wij het tijd om – naar analogie van heel wat Europese steden en gemeenten - een nieuwe stap vooruit te zetten. Iedere gemeente kan kiezen voor een duurzame energievoorziening.

Sinds de vrijmaking heeft de gemeente nog meer mogelijkheden om duurzame energie te gebruiken op haar grondgebied. Wij vragen daarom twee duidelijke acties: ten eerste dat de gemeente de stroom die ze zelf aankoopt, vergroent. Groene stroom kopen ondersteunt de ontwikkeling van nieuwe projecten in Vlaanderen. Ten tweede vragen we dat de gemeente acties onderneemt op haar grondgebied om zo veel mogelijk duurzame energie op te wekken: grote of kleine windturbines, biomassa-projecten, zonneboilers, kleine waterkracht, kleine of grote warmte-krachtkoppeling op wijkniveau. Iedere gemeente kan alleen of in samenwerking met andere gemeenten en met haar bewoners, zoeken naar de beste gebieden en gebouwen zijn om projecten op te zetten. Om dan vervolgens die projecten te lanceren.

Natuur voor iedereen

Nu al laat één derde van de Vlaamse gemeenten een gemeentegrond beheren door natuurverenigingen. Een goede zaak, niet alleen voor de natuur, maar ook voor de mensen, want op die manier kunnen inwoners in eigen gemeente van de natuurpracht genieten waaraan ze zelf hebben bijgedragen. Maar Vlaanderen blijft desondanks nog een natuurarme regio. Mensen hebben natuur nodig in hun buurt. Gemeenten kunnen nog beter inspelen op de behoefte aan groene ruimten. 30 m² groen per inwoner, verdeeld in wijkgroen op wandelafstand en stadsgroen op grotere afstand, is daarbij een richtsnoer.

De plannen voor stadsrandbossen, vrij concreet aan de oostkant en vager aan de westkant van onze gemeente, geven kans om een proactief beleid ten voordele van natuur en open ruimte te voeren. Aartselaar heeft afgelopen jaren een provisie aangelegd voor aankoop van gronden in de Reukens. Van deze aankopen moet concreet werk gemaakt worden. Verenigingen dienen gestimuleerd te worden om te participeren in dit proces. Aartselaar kan via een subsidiereglement verenigingen steunen, die natuurbeheer, en natuur- en milieueducatie als doelstelling hebben. Ook de recreatieve invulling van deze gebieden verdient aandacht. De reeds lang gevraagde openstelling van de kerkweg door de Reukens behoort hiertoe. Het betrekken van de medeburgers bij beleidsbeslissingen op gebied van natuur en milieu veronderstelt ook enige achtergrondkennis van natuur en milieu. In dit opzicht zorgt een wisselwerking tussen de gemeente en de verenigingen voor een win-win-situatie die alleen maar de gemeente en haar burgers kan ten goede komen. De verenigingen zorgen hier voor het educatieve aspect van natuur en milieu door o.a. het organiseren van cursussen en begeleide wandelingen, en door verspreiding van haar kennis de mensen meer te betrekken bij natuur in hun gemeente; anderzijds kan de gemeente de vereniging een handje helpen door haar infrastructuur ter beschikking te stellen bij de organisatie van bepaalde activiteiten. Dit gebeurt nu reeds, maar een continuïteit is vereist, aangezien een vereniging op lange termijn plant.

Versnippering is één van de grote bedreigingen voor de Vlaamse natuur. De geplande stadsrandbossen zijn gescheiden door harde barrières, zoals de A12, de dorpskern en industriegebieden. De mogelijke verbinding langs de vallei van de Grote Struisbeek tussen de twee geplande stadsrandbossen moet maximaal gevrijwaard worden en ontwikkeld als natuurverbindingsgebied.

En waarom zou de gemeente niet één of meer bedreigde soorten 'adopter' ? Aartselaar gaf reeds logistieke ondersteuning bij beschermingsacties voor de egel, de gierzwaluw en bij de paddenoverzetactie. De milieuraad financierde het egelproject, de gierzwaluw- en kerkuilkasten. Via een degelijk subsidiereglement zou aan zulke acties een duurzaam en permanent karakter gegeven kunnen worden. De huiszwaluw is in Aartselaar enkele jaren geleden verdwenen. De boerenzwaluw doet het nog relatief goed, maar broedt uitsluitend in oudere bouwvallige stallen, die op termijn gedoemd zijn te verdwijnen. Hoog tijd om moderne landbouwers te stimuleren hun stallen zwaluwvriendelijk in te richten.

Kernachtige ruimtelijke ordening

Vlaanderen is een schoolvoorbeeld van ruimtelijke wanorde. Lintbebouwing, versnipperde natuur- en bosrestanten, baanwinkels, verkavelingen in groen, verkeerd ingeplante bedrijvzones,... Ook in Aartselaar zijn voorbeelden bij de vleet. Grensstraten zoals Zinkval en Pierstraat zijn niet toevallig vooral langs de

Aartselaarse kant bebouwd. Die ruimtelijke wanorde veroorzaakt heel wat problemen. Door de verregaande versnippering van open ruimte, komt de natuur onder druk. Omdat woon-, werk- en winkelgebieden te ver uit elkaar liggen en veel bedrijfsterreinen enkel via de weg bereikbaar zijn, neemt het (vracht)verkeer sterk toe. Omdat de bebouwing op het platteland zo versnipperd is, lopen de kosten voor nutsvoorziening zoals riolering of elektriciteitsvoorziening enorm op.

Die situatie kan niet in een handomdraai ongedaan gemaakt worden, maar er kan wel aan gewerkt worden. De problemen kunnen in de hand gehouden worden door resoluut te kiezen voor inbreiding in plaats van uitbreiding, zowel in woongebieden als in bedrijvzones. Dat kan door leegstaande gebouwen in de dorpskern opnieuw te gebruiken, door wonen boven winkels te promoten, door braakliggende percelen op bedrijventerreinen te benutten. Er moet bij voorrang geïnvesteerd worden in een levendige dorpskern waar het aangenaam wonen en winkelen is. Op die manier wordt schaarse open ruimte gespaard voor de volgende generaties en kan gebruikt worden voor landbouw, recreatie of natuurontwikkeling. Het Ruimtelijk Structuurplan Aartselaar erkent deze noden en moet onverkort worden toegepast.

Verstandig mobiel

De Vlaamse burger moet iedere dag door een poel van lawaai en luchtvervuiling. Het wegverkeer is een van de belangrijkste oorzaken van die hinder. Steden en gemeenten kunnen heel wat doen om de hinder van het wegverkeer te verlichten. Bewoners vragen om gezonde, aangename en veilige woonzones. Zo staat de vervuiling door stofdeeltjes sterk in de belangstelling. Het is een van de belangrijkste oorzaken van schade aan de gezondheid door luchtvervuiling. De grootte van de impact van luchtvervuiling op de gezondheid is vergelijkbaar met die van sigaretten roken of verkeersongevallen.

Daarom moet de gemeente dringend werk maken van zogenaamde “lage emissiezones”, waar de overlast door luchtvervuiling en lawaai actief wordt teruggedrongen. Gemeenten kunnen werk maken van verkeersvrije centra, zones 30, woonerven. Ze kunnen autodelen en voetgangers en fietsers stimuleren. Belangrijk is dat gemeenten hierbij samenwerken met de eigen burgers. Zo kan een gemeente een “mobiliteitscontract” voor autoarme, hinderloze en stofvrije wijken aangaan met buurtverenigingen. Bewoners hebben zo de zekerheid dat er samen met hen gewerkt wordt aan de leefbaarheid van hun buurt, en het bestuur is verzekerd van samenwerking aan de verkeersplanning in de wijk.

Veilig en gezond

Pesticiden zijn eveneens schadelijk voor de gezondheid maar worden nog steeds veel gebruikt. Openbare besturen tonen nu dat het anders kan, door het pesticidengebruik tegen 1 januari 2015 af te bouwen tot nul. Veel gemeenten slaagden er in om hun pesticidengebruik reeds drastisch te reduceren. In het openbaar groen kan het gebruik met relatief weinig inspanningen worden teruggedrongen; op verhardingen verloopt de reductie moeizamer en moet er geïnvesteerd worden in omvormingen van bestaande verhardingen en in alternatieve technieken. Door deze inspanning dragen gemeenten niet alleen zorg voor hun eigen werknemers en inwoners maar vervullen ze tevens een belangrijke voorbeeldfunctie.

De gemeente moet bij ontwerp, aanleg en beheer van openbaar groen en verhardingen rekening houden met een beheer zonder bestrijdingsmiddelen. Aartselaar heeft reeds bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen een reductie van 95% gerealiseerd. Het is dan ook belangrijk deze manier van werken in de toekomst aan te houden. Een goed ontwerp voorkomt veel problemen. De gemeente moet de inwoners op de hoogte brengen van gemeentelijke initiatieven om het pesticidengebruik af te bouwen, en over de voordelen daarvan. En daarnaast moeten inwoners aangemoedigd worden ook het eigen gebruik te verminderen en stop te zetten, via projecten zoals gifvrije wijken, wedstrijden ecologische omvorming van de tuin, informeren over alternatieven voor onkruidbestrijding op verhardingen.

Prioriteiten voor Aartselaar

1. Aanwerving van een duurzaamheidsambtenaar
2. Ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst
3. Subsidiereglement ter ondersteuning van de werking natuur- en milieuverenigingen
4. Subsidiereglement om aankoop van natuurterrein door erkende natuurbeherende verenigingen te ondersteunen.
5. Actief aankoop- en stimulatiebeleid bij de natuurlijke en recreatieve invulling van het stadsrandbos en van de Reukens; openstelling oude kerkweg door de Reukens.
6. Ontwikkelen van de vallei van de Grote Struisbeek als natuurverbindingsgebied tussen beide stadsrandbosgebieden.
7. Actualisatie van het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP)
8. Degelijke uitvoering en continuering van het huidige milieubeleidsplan, dus niet enkel de kleine acties.
9. Een blijvende structurele ondersteuning van de compostmeesters om het afvalarm leven te bevorderen ten voordele van ons milieu.
10. Initiatieven ontwikkelen ter sensibilisering van de bevolking in verband met natuur- en milieugegedrag, zoals Dag van het Park, Met belgerinkel naar de winkel, Autoluwe (-loze) zondag, ...

Contact: Luk Smets, J.F.Kennedylaan 22 2630 Aartselaar, 03 289 73 66, luk.smets@telenet.be